

psychological and musicological research into the pedagogical process, the technologies of reflecting the features of the vocalist's individual performing style by the system of his expressive means are described. Turning to comparative analysis, the "existence" of two types of interpretation of vocal works (stylistic and non-stylistic) is clarified, where the first is characterized by the essential reflection of the features of both the composer's style and personal style, and the second - by the absence of reflection of these features on both the figurative and emotional levels.

It is proven that the individual performance style of a vocalist, although there is still no generally defined criterion-parametric apparatus for its evaluation and is analyzed mostly from art criticism positions (mainly composer's work), nevertheless, this phenomenon plays an important role in the interpretation of musical works.

A promising direction for further study of the vocalist's individual performance style is its careful study from the standpoint of pedagogical science. It is noted that the reaction of the student-listener audience to the perception of the interpretative model of a musical work, in the process of its implementation of which the features of the specified phenomenon are manifested, requires in-depth coverage.

Key words: *performance style, vocalist, musical work, composer's musical text, methodology, stage performance.*

УДК 784.072:781.616.433-048.23

Дмитро Юник

Національна музична академія України імені П. І. Чайковського
ORCID ID 0000-0003-2930-238X

Сюй На

Національна музична академія України імені П. І. Чайковського
ORCID ID 0000-0002-4932-2882
DOI 10.24139/2312-5993/2025.01/458-469

КОНЦЕРТНО-СЦЕНІЧНИЙ АРТИСТИЗМ МУЗИКАНТІВ-ВИКОНАВЦІВ: ЙОГО СУТНІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ

Розглянуто проблему формування та прояву концертно-сценічного артистизму у музикантів-виконавців. З'ясовано сутність означеного поняття. Обґрунтовано доцільність розмежування концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців на два види — вербальний та невербальний. Описано специфіку формування кожного його виду з урахуванням не тільки особистісних духовних та морально-естетичних цінностей музикантів-виконавців, а і культури митців, їх емоційності, енергетичності, емпатії та рефлексії. Доведено, що формування будь-якого виду концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців доцільно здійснювати у три етапи під час роботи над музичними творами, а саме: отримання і селекція музикантами-виконавцями чуттєвих відчуттів конструктів уявних образів різної модальності; усвідомлене чи інтуїтивне проектування в уяві музикантів-виконавців цілісних образних утворень з отриманих відчуттів; удосконалення цілісних образних утворень в уяві музикантів-виконавців мисленнєвою обробкою їх конструктів.

Ключові слова: *музикант-виконавець, музичний твір, концертно-сценічна діяльність, артистизм, уявний образ, перевтілення, сценічні рухи, комунікація, емоційність, вміння та навички, педагогічні умови.*

Постановка проблеми. Концертно-сценічна діяльність митців-інтерпретаторів здійснюється завдяки творчій реалізації як сформованих фахових умінь, так і виконавських навичок. Означений вид діяльності завжди підсилюється артистизмом музикантів-виконавців, який доцільно інтерпретувати як набуту систему засобів впливу на слухачів/глядачів додатковим комунікативним інструментарієм. Недосконалість цієї складової виконавської майстерності митців-інтерпретаторів не тільки послаблює передачу необхідної музичної інформації слухачам/глядачам, а й призводить до неадекватного сприйняття ними авторського задуму.

Отже, артистизм музикантів-виконавців є невід'ємною складовою їх професійної майстерності і однією з умов становлення творчої особистості. Натомість, у теорії та методиці музичного навчання педагогічний інструментарій управління процесом формування означеного феномену ще не досконало розроблено. Аналіз науково-методичної літератури та вивчення концертно-сценічного досвіду музикантів-виконавців щодо вербального та невербального впливу на слухачів/глядачів у процесі прилюдних виступів уможливили виявлення суперечності між їх бажанням застосовувати дієві засоби підсилення процесу передачі необхідної інформації цільовій аудиторії та відсутністю у них належно сформованого методичного інструментарію для досягнення поставленої мети.

Враховуючи важливість якісного донесення митцями-інтерпретаторами до слухачів/глядачів духовно-естетичних цінностей музичного твору, закладених композитором в його нотному тексті, та недостатня розробленість педагогічного інструментарію управління процесом формування їх артистизму, а також необхідність подолання вищезначеної суперечності зумовили обґрунтування теми дослідження в редакції — *«Концертно-сценічний артистизм музикантів-виконавців: його сутність та специфіка формування»*.

Аналіз актуальних досліджень. На сучасному етапі розвитку науки проблемні питання артистизму розглядалися в контексті загальнокультурних категорій митців театральної сфери, музикантів-інструменталістів, хорових та оркестрових диригентів з позицій:

- індивідуальної рефлексії (І. Герсамія, 1988; Н. Гребенюк, 2000; Д. Юник, 2011 та інші);
- творчої активності (І. Єргієв, 2016; Л. Танюк, 2004; Ю. Юцевич, 1998 та інші);

- магічного емоційно-енергетичного впливу на слухачів/глядачів (Л. Бочкарьов, 1989; Сюй На, 2023; Ю. Ткач, 2018 та інші) тощо.

Водночас, дослідженню проблемних питань саме процесу формування артистизму у майбутніх митців концертно-сценічної діяльності науковцями поки що не приділено достатньої уваги. Нерозглянутими залишились питання щодо поглибленого розуміння:

- характерних особливостей індивідуальної фізіології артистичного апарата музикантів-виконавців;

- механізмів рефлексії музикантів-виконавців як в ході уявного проєктування художніх образів музичних творів, так і в процесі артистичного перевтілення у них під час їх концертно-сценічної презентації;

- індивідуальної манери проєктування артистизму з урахуванням логіки побудови мелодико-ритмічних ліній у гнучкому інтонаційно-фразовому розвитку;

- специфіки розвитку артистичної культури музикантів-виконавців;

- артистичної реакції музикантів-виконавців на дію емоціогенних умов тощо.

- діалогічної артистичної взаємодії музикантів-виконавців зі слухачами/глядачами з урахуванням акустичних реалій тощо.

Висвітлення «відповідей» на означені питання надасть змогу розробити педагогічної інструментарій управління процесом цілеспрямованого, а не стихійного формування концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців.

Мета роботи — розглянути сутність концертно-сценічний артистизму музикантів-виконавців та специфіку його формування у процесі підготовки до прилюдних виступів.

Методи дослідження. У процесі дослідження обраної проблеми використовувались **методи**, які забезпечували досягнення поставленої мети, а саме:

- теоретичні (аналіз науково-методичної літератури з проблеми дослідження, узагальнення досвіду прояву концертно-сценічного артистизму у діяльності музикантів-виконавців, моделювання змісту вихідних положень мистецтвознавчих досліджень у теорію і методику музичного навчання тощо) — для з'ясування сутності поняття «концертно-сценічний артистизм музикантів-виконавців»;

- емпіричні (спостереження, анкетування, зіставлення інформації тощо) — для визначення кореляційної залежності концертно-сценічного

артистизму музикантів-виконавців у процесі прилюдних виступів від спрямованості власних думок на відтворення мімічних комунікативних, регулятивних, показових та сенсорно-моторних рухів;

- критико-аналітичний — для розробки технології класифікації артистичних умінь музикантів-виконавців, реалізація яких забезпечує їх перевтілення в художні образи музичних творів та прояв природно-пластичних та граційно-вишуканих сценічних рухів;

- моделювання — для проектування вихідних положень методологічних підходів до класифікації видів концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців;

- феноменологічний — для вивчення специфіки формування концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців.

Виклад основного матеріалу. Сучасні музиканти-виконавці є не тільки трансляторами музичної інформації, скільки репрезентаторами духовно-естетичних цінностей. Для реалізації вищевказаних функцій їм необхідні розвинене мислення (логічне й образне), емпатійність, а також здатність до ефективного здійснення професійної діяльності в емоційних умовах, творчого перевтілення, досягнення синергійного ефекту внаслідок взаємодії з іншими фахівцями тощо. Сучасні музиканти-виконавці повинні обов'язково вміти підтримувати свою творчу форму і володіти мистецтвом самовираження, адже справжній артистизм — це не лише здатність фахівців до переконливого й емоційно-виповненого впливу на слухачів/глядачів, а й майстерність вирішувати поточні творчі завдання завдяки багатству «внутрішнього світу».

Враховуючи логічно-естетичні основи для проектування майбутньої професійної діяльності, можна стверджувати, що «Артистизм не підлягає «научінню» шляхом засвоєння вихідних семантико-стилістичних положень певного джерела інформації — він вимагає обов'язкової зорієнтованості на постійне удосконалення фахівцем своїх умінь та навичок, пов'язаних із фантазією, інтуїцією, імпровізацією, техніко-тактичними засобами мовлення й кінесики, самопрезентацією та, врешті, переконливістю в плеканні найкращих якостей у слухачів/глядачів» (Сюй На, 2023, с. 32).

Саме тому потребує вивчення сутність концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців з метою розробки педагогічного інструментарію управління процесом цілеспрямованого формування означеного феномену під час підготовки до прилюдних виступів.

На нашу думку, сутність концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців доцільно пов'язувати з набутою системою дій, спрямованих на додаткове підсилення передачі інформації слухачам/глядачам для досягнення «правдивості» її сприйняття. Основу цієї універсальної системи складає перевтілення в уявний емоційно-змістовий образ музичного твору, яке забезпечує прояв вербального та невербального видів їх концертно-сценічного артистизму.

Перевтілення музикантів-виконавців в уявні образи музичного твору здійснюється завдяки миттєвому «входженню» у них. Ці образи не є статичними. Вони постійно творчо оновлюються, тобто змінюються під впливом умов їх концертно-сценічної діяльності. Швидкість та адекватність перевтілення музикантів-виконавців в уявні образи музичного твору залежить від:

- досконалості перебігу їх психічних процесів — уваги, уяви, уявлення, пам'яті, мислення та емоцій;

- «глибини» проникнення у «психологізм музичного твору» та оптимальної емпатії по відношенню до мелодико-інтонаційних ліній з урахуванням духовно-естетичних цінностей митців;

- синергійності дії мотиваційно-спонукальних, пізнавально-оцінювальних, презентативно-творчих та контрольно-корегуючих функцій їх художньої емпатії, що створює особливий «ефект очікування» артистичного перевтілення музикантів-виконавців в уявні образи музичного твору і надає емоційного забарвлення уявною реакцією слухачів/глядачів на донесену до них інформацію.

Якщо вербальний вид концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців, перш за все, залежить від їх здатності до миттєвого та вільного перевтілення в оновлені уявні образи музичного твору, «продиктовані» змінними умовами прилюдних виступів, то невербальний — від сценічних рухів музикантів-виконавців (постави корпусу з урахуванням його балансу по «вертикалі» й «діагоналі», міміки та рухів м'язів усього виконавського апарату).

Вербальний вид концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців обумовлюється імпульсами їх підсвідомості, що надає змогу більш переконливо доносити необхідну інформацію до слухачів/глядачів. Він впливає на:

- «техніку» звуковидобування;
- виразність музичного звуку, його тембру, артикуляції тощо;
- логіку побудови мелодико-ритмічних ліній музичного твору;

- гнучкість інтонаційно-фразового розвитку цих мелодико-ритмічних ліній музичного твору;

- формування статичних і оновлених уявних образів музичного твору як у процесі роботи над ним, так і під час безпосередньої їх реалізації у період реальної трансформації цих образів в інформаційні потоки музично-виконавської діяльності.

Вербальний вид концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців використовується, перш за все, для передачі музичної інформації слухачам/глядачам, а невербальний — для встановлення «творчого діалогу» з ними на основі прояву власного ставлення до уявних образів музичного твору, тобто: невербальний вид концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців проявляється в їх міміці та сценічних рухах.

Фундаментальну основу невербального виду концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців забезпечує їх здатність до комунікативного впливу на слухачів/глядачів у процесі концертно-сценічної діяльності завдяки підпорядкуванню міміки та сценічних рухів статичним або оновленим уявним образам музичного твору. Сценічні рухи музикантів-виконавців виступають інструментарієм прояву їх артистизму в процесі прилюдної інтерпретації музичного твору, вони є віддзеркаленням «світу» уявних образів цих творів. Сценічні рухи музикантів-виконавців розмежовуються на комунікативні, регулятивні, показові та сенсорно-моторні. Комунікативні сценічні рухи музикантів-виконавців у процесі прилюдної інтерпретації музичного твору виконують функції відображення ними уявних образів та власного їх ставлення до слухачів/глядачів. Регулятивні сценічні рухи музикантів-виконавців у процесі прилюдної інтерпретації музичного твору виконують функції зовнішнього відображення їх впевненості в оригінальності його інтерпретації, корекції власних психоемоційних станів, дихання, відвернення уваги від негативної дії стресорів тощо. Показові сценічні рухи музикантів-виконавців у процесі прилюдної інтерпретації музичного твору виконують функції візуального впливу на слухачів/глядачів, привертаючи їх увагу до розвитку його драматургії та привабливості мелодико-інтонаційних ліній, до пластичності та граційної вишуканості складників концертного артистизму тощо. Сенсорно-моторні сценічні рухи музикантів-виконавців у процесі прилюдної інтерпретації музичного твору виконують функції

відображення реакції їх організму на зміну ладо-тонального звучання музичного матеріалу, його емоційного насичення, тембрального забарвлення тощо.

Обом видам концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців (вербальному та невербальному) мають бути притаманні як загальні, так і специфічні властивості. Загальна їх властивість вбачається в досконалості перебігу психічних процесів, які мають забезпечити:

- спрямованість уваги музикантів-виконавців на внутрішні чи зовнішні об'єкти процесу концертно-сценічної інтерпретації музичного твору;

- необхідну інтенсивність стійкості уваги музикантів-виконавців, її концентрації та розподілу на внутрішні чи зовнішні об'єкти процесу концертно-сценічної інтерпретації музичного твору;

- масштабність обсягу уваги та необхідну швидкість її переключення на внутрішні чи зовнішні об'єкти процесу концертно-сценічної інтерпретації музичного твору;

- досконалість «проникнення» музикантів-виконавців у статичні або оновлені уявні образи музичного твору безпосередньо в період його концертно-сценічної інтерпретації;

- чіткість творчого мислення концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців безпосередньо в період концертно-сценічної інтерпретації музичного твору;

- емоційну насиченість статичних або оновлених уявних образів музичного твору безпосередньо в період реальної трансформації/реалізації цих образів в інформаційні потоки музично-виконавської діяльності;

- гнучкість емоційних реакцій музикантів-виконавців на мінливість статичних властивостей уявних образів музичного твору безпосередньо в період їх оновлення тощо.

Вербальному виду концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців окрім загальних властивостей мають бути притаманні ще й специфічні, такі як:

- висока майстерність інтерпретації музичного твору (віртуозна техніка звуковидобування, темброва виразність звучання, логіка побудови його мелодико-ритмічних ліній, точність інтонування тощо);

- «інформаційна природа» перевтілення у статичні або оновлені уявні образи музичного твору;

- швидкість перевтілення у статичні або оновлені уявні образи музичного твору;

- адекватність перевтілення у статичні або оновлені уявні образи музичного твору;

- миттєвість переключення уваги на оновлені уявні образи музичного твору;

- збереження внутрішньої свободи при перевтіленні як у статичні, так і в оновлені уявні образи музичного твору тощо.

Невербальному виду концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців також окрім загальних властивостей мають бути притаманні ще й специфічні, такі як:

- відчуття власної гідності у процесі перевтілення як у статичні, так і в оновлені уявні образи музичного твору;

- проникливий стиль творчого діалогу зі слухачами/глядачами безпосередньо в період концертно-сценічної інтерпретації музичного твору;

- правдивість прояву емоційного стану безпосередньо в період концертно-сценічної інтерпретації музичного твору;

- витонченість самопрезентації магічної енергетики безпосередньо в період концертно-сценічної інтерпретації музичного твору;

- природна пластичність відтворення мімічних та сценічних рухів безпосередньо в період концертно-сценічної інтерпретації музичного твору;

- граційна вишуканість та емоційна «насиченість» мімічних та сценічних рухів безпосередньо в період концертно-сценічної інтерпретації музичного твору;

- збереження внутрішньої свободи у процесі відтворення мімічних та сценічних рухів безпосередньо в період концертно-сценічної інтерпретації музичного твору;

- прояв високого рівня культури безпосередньо в процесі підсилення передачі інформації слухачам/глядачам виразними мімічними та сценічними рухами тощо.

Отже, всі види сценічних рухів музикантів-виконавців у процесі прилюдної інтерпретації музичного твору (комунікативні, регулятивні, показові та сенсорно-моторні) детермінуються природно-пластичними і граційно-вишуканими властивостями, внутрішньою свободою м'язів їх виконавського апарату, емоційною насиченістю, цілеспрямованістю та витонченістю самопрезентації магічної енергетики, а також культурою.

Звичайно, як адекватність перевтілення музикантів-виконавців в уявний емоційно-змістовий образ музичного твору, так і прояв мімічних та сценічних рухів, перш за все, залежать від художньої емпатії митців. Натомість, художня емпатія музикантів-виконавців відображається в артистичній культурі їх діалогічної комунікації зі слухачами/глядачами у процесі концертно-сценічної діяльності.

Таким чином можна констатувати, що однією зі стрижневих детермінант концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців є їх артистична культура. Вона проявляється у всіх видах артистизму, а формується на основі особистісних духовних та морально-естетичних цінностях. Саме тому, вбачається за доцільне здійснювати розробку педагогічного інструментарію управління процесом цілеспрямованого, а не стихійного, формування артистизму музикантів-виконавців з урахуванням їх культурних традицій та ментальності. Зокрема, при формуванні означеного феномену в китайських митців концертно-сценічної діяльності доцільним є виконання вправ, побудованих на:

- методології «дао», за вихідними положеннями якої можна досягти детермінації не тільки матерії, а й психічного і духовного «світу» музикантів-виконавців на принципах «природності», свободи помислів і дій та виключення з обсягу уваги власного «Я»;

- методології «конфуціанської концепції», дотримання якої надає змогу забезпечувати всі можливі типи концентрації та розподілу енергії «ці», адекватне відображення мімічними рухами обличчя переживання «світу» образів музичних творів на основі «проникнення» в традиційну культуру як північних, так і південних провінцій Китаю;

- методології «цігун», вихідні положення якої спрямовані на координацію та оптимізацію дихально-виконавського апарату, когнітивних процесів (уваги, уяви, пам'яті, мислення), а також на досягнення необхідного творчого самопочуття музикантів-виконавців;

- методології «тай цзі», дотримання вихідних положень якої надає змогу досягти гнучкості та пластичності м'язів всієї рухової системи музикантів-виконавців у процесі концертно-сценічної діяльності.

У результаті проведення діагностувально-пошукової роботи зі студентами мистецької спрямованості Китайського університету Гонконгу (香港中文大學) та Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського встановлено, що їх концертно-сценічний

артистизм у процесі виконання музичних творів покращується за умови:

- усвідомленого віднайдення зручної постави тіла на сцені перед їх виконанням;
- недопущення думок про поставу тіла на сцені під час їх безпосереднього виконання;
- виключення з обсягу уваги мімічних рухів на сцені під час безпосереднього виконання музичних творів;
- абсолютного підпорядкування рухів рук емоційній, а не інтелектуальній сфері музикантів-виконавців на сцені під час безпосереднього виконання музичних творів;
- мимовільного, а не довільного «перевтілення» у «світ» уявних образів музичних творів на сцені під час безпосереднього їх виконання;
- зміни/корекції заздалегідь сформованих в уяві образів на основі відчуття «новизни» їх елементів, яка «народжується» на сцені під час безпосереднього виконання музичних творів.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок.

1. Концертно-сценічний артистизм музикантів-виконавців — це складова їх фахової майстерності, яка забезпечує додаткове підсилення передачі образно-емоційного змісту музичних творів слухачам/глядачам засобами комунікативного впливу на них. Уявні образи музичних творів не тільки відображають систему логічно «вибудованих» їх мелодико-інтонаційних ліній з урахуванням динамічно-фразового розвитку, а й чуттєву реакцію на них, яка виступає основою як формування концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців у процесі підготовки до прилюдних виступів, так і основою прояву означеного феномену безпосередньо під час діалогічної комунікаційної взаємодії зі слухачами/глядачами.

2. Концертно-сценічний артистизм музикантів-виконавців проявляється у двох видах — вербальному та невербальному. Формування будь-якого виду означеного феномену необхідно здійснювати з урахуванням особистісної культури митців, їх емоційності, енергетичності, емпатії та рефлексії. Критеріями оцінювання означених детермінант має виступати «категорія міри» по відношенню до світоглядних та художньо-естетичних цінностей, які пронизують всі елементи концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців.

3. Формування будь-якого виду концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців доцільно здійснювати у три етапи під час роботи над музичними творами, а саме:

- отримання і селекція музикантами-виконавцями чуттєвих відчуттів конструктивних образів різної модальності;
- усвідомлене чи інтуїтивне проєктування в уяві музикантів-виконавців цілісних образних утворень з отриманих відчуттів;
- удосконалення цілісних образних утворень в уяві музикантів-виконавців мисленнєвою обробкою їх конструктивних образів.

Подальше дослідження проблеми формування концертно-сценічного артистизму музикантів-виконавців вбачається у розробці технології створення педагогічних умов, які забезпечать: пошуки у музичному творі звукової новизни для побудови в уяві емоційно-змістового образу на основі комбінування різних асоціацій; миттєве адекватне перевтілення у такий образ музичного твору; активізацію зовнішнього прояву емоційного переживання уявного образу музичного твору; досягнення прояву бажаного артистизму у процесі концертно-сценічної діяльності тощо.

ЛІТЕРАТУРА

- Бочкарёв, Л. Л. (1989). *Психологические механизмы музыкального переживания* (дисс. ... доктора психол. наук: 19.00.01). Киев (Bochkarev, L. L. (1989). *Psychological mechanisms of musical experience* (DSc thesis). Kyiv).
- Герсамия, И. (1988). *Проблемы психологии творчества певца* (дисс. ... доктора искусствоведения: 17.00.02, 19.00.01). Тбилиси (Gersamiya, I. (1988). *Problems of psychology of the singer's creativity* (DSc thesis) Tbilisi).
- Гребенюк, Н. Е. (2000). *Вокально-выполнительское творчество* (дисс. ... доктора искусствоведения: 17.00.03). Київ (Grebenyuk, N. E. (2000). *Vocal and performing creativity* (DSc thesis). Kyiv).
- Ергиев, И. Д. (2016). *Артистический универсум музыканта-инструменталиста конца XX – начала XXI столетия* (дисс. ... доктора искусствоведения: 17.00. 03). Одеса (Yergiyev, I. D. (2016). *Artistic Universe of a Musician-Instrumentalist of the Late 20th – Early 21st Century* (DSc thesis). Odesa).
- Суй, На. (2023). *Концертно-сценический артистизм вокалистов в процессе исполнения китайских народных песен*. (Дисс. ... доктора философии: 025). Київ (Suj, Na. (2023). *Vocalists' concert and stage artistry in the process of performing Chinese folk songs* (PhD thesis). Kyiv).
- Танюк, Л. (2004). *Линия жизни: (из дневников): в 2 томах*. Т. 1: 1964—1970. Харків: Фолио (Tanyuk, L. (2004). *Life Line: (from diaries): in 2 volumes*. Vol. 1: 1964—1970. Kharkiv: Folio).
- Ткач, Ю. (2018). Індивідуальний виконавський стиль диригента-хормейстера як предмет теоретичного дослідження. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 3, 359–366. (Tkach, Yu. (2018). Individual performance style of a conductor-choirmaster as a subject of theoretical

research. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 3, 359–366).

Юник, Д. Г. (2011). *Теорія та методика формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів* (дис. ... доктора пед. наук: 13.00.02). Київ (Yunyk, D. G. (2011). *Theory and methodology of forming performance reliability of instrumental musicians* (DSc thesis). Kyiv).

Юцевич, Ю. Є. (1998). *Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу: навчально-методичний посібник*. Київ (Yutsevich, Yu. Ye. (1998). *Theory and methods of formation and development of the singing voice: teaching and methodical manual*. Kyiv).

SUMMARY

Yunuk Dmytro, Suj Na. Concert and stage artistry of musicians-performers: its essence and specifics of formation.

The problem of the formation and manifestation of concert and stage artistry in musicians-performers is considered. The essence of the mentioned concept is clarified. It has been established that the imaginary images of musical works not only reflect the system of their logically "built" melodic and intonation lines, taking into account dynamic and phrasal development, but also the sensory reaction to them, which serves as the basis for both the formation of concert and stage artistry of musicians-performers in the process of preparing for public performances, and the basis for the manifestation of the specified phenomenon directly during dialogic communication interaction with listeners/spectators. The feasibility of dividing the concert and stage artistry of musicians-performers into two types — verbal and non-verbal — is substantiated. The specifics of the formation of each of its types are described, taking into account not only the personal spiritual, moral and aesthetic values of the musicians-performers, but also the culture of the artists, their emotionality, energy, empathy and reflection. It is proposed to take the "category of measure" in relation to the worldview, artistic and aesthetic values that permeate all elements of the concert and stage artistry of musicians-performers as criteria for evaluating the aforementioned determinants. It has been proven that the formation of any type of concert and stage artistry of musicians-performers should be carried out in three stages while working on musical works, namely: obtaining and selecting sensory sensations of imaginary image constructs of different modalities by musicians-performers; conscious or intuitive projection in the imagination of musicians-performers of holistic figurative formations from the sensations received; improving holistic figurative formations in the imagination of musicians-performers by mental processing of their constructs.

Key words: musician-performer, musical work, concert and stage activity, artistry, imaginary image, transformation, stage movements, communication, emotionality, abilities and skills, pedagogical conditions.